

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **S., a.s.**, so sídlom S, B., IČO: X., zastúpeného JUDr. D. S., advokátom, K., M., proti odporcom **1/ J.J.**, nar. X, bytom L. **2/ E.J.**, nar. X, bytom L., **3/ J.S.**, nar. X, bytom P., R. **4/ I., s.r.o.**, so sídlom S., R., IČO: X., o **zaplatenie 3 196 237, 80 Sk s príslušenstvom**, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 28. januára 2008 č. k. 15 Cb 32/2000-157, takto

r o z h o d o l :

Napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa žalobu zamietol a žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov konania. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že navrhovateľ žiadal, aby odporcovia 1, 2, 3, 4 boli zaviazaní zaplatiť mu sumu 3 196 237,80 Sk s 20% úrokom od 30. 12. 1999 do zaplataenia a trovy konania. Poukázal na to, že odporcom 1 a 2 bol poskytnutý úver a odporcovia 3 a 4 prevzali ručiteľský záväzok za dlžníkov - odporcov 1 a 2. Navrhovateľ zobral v časti o zaplatenie 20% ročného úveru zo sumy 3 196 237,80 Sk za obdobie od 30. 12. 1999 do 30. 4. 2004 návrh späť z dôvodu, že v tejto časti došlo k splateniu uplatnenej úverovej pohľadávky. Súd prvého stupňa uznesením č. k. 15Cb/32/2000-135 zo dňa 25. 10. 2007 v uvedenej časti konanie zastavil a rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 04. 12. 2007. Predmetom sporu zostal nárok na zaplatenie sumy 3 196 237,80 Sk s 20% úrokom ročne od 01. 05. 2004 až do zaplataenia, podľa špecifikácie uvedenej v tabuľke na č. l. 111 až 114 spisu.

Súd prvého stupňa z úverovej zmluvy č. 741115-5 uzavretej 15. 12. 1998 zistil, že úver bol poskytnutý vo výške 3 000 000,-- Sk s úrokovou sadzbou 19% ročne, pričom

z článku II.3. vyplýva, že splatnosť úveru mala byť realizovaná pravidelnými mesačnými splátkami vo výške 80 000,-- Sk vždy do 16. dňa každého mesiaca na príslušné číslo účtu, pričom posledná splátka mala byť realizovaná najneskôr v mesiaci september 2003.

Podľa článku II.4. druhý odsek sa navrhovateľ a odporcovia 1, 2 dohodli, že pri splátkach nesplatených v lehote sa ročný úrok zvyšuje od počiatku omeškania o 3% nad určenú úrokovú sadzbu platnú k tomuto dňu.

Súd prvého stupňa sa pri posudzovaní veci riadil ním vysloveným právnym názorom, podľa ktorého si navrhovateľ mohol uplatňovať úrok za poskytnutie úveru, teda dohodnutý 19% úrok, iba do splatnosti celého úveru. Z úverovej zmluvy zistil, že úver sa stal splatným ku dňu 16. 09. 2003, kedy nastala splatnosť poslednej splátky úveru, to znamená dňa 16. 09. 2003 bol povinný odporca 1 zostatok celého úveru zaplatiť, mal by ho splatený, pokiaľ by nebol v omeškaní a riadne a včas platil predchádzajúce dohodnuté splátky vo výške 80 000,-- Sk, splatné vždy k 16. dňu každého mesiaca. V danom prípade do 16. 09. 2003 bol navrhovateľ oprávnený uplatňovať si z predmetnej úverovej zmluvy úrok za poskytnutie úveru teda 19% úrok, to znamená, že v predmetnej tabuľke bol oprávnený si uplatňovať iba úrok vypočítaný k 30. 09. 2003. Úrok, ktorý špecifikuje navrhovateľ na č. 1. 113, 114 spisu, teda úrok za obdobie od 31. 10. 2003 do 30. 04. 2004 v súčte celkovo 356 307,60 Sk už neboli odporcovia 1 a 2 povinní titulom nesplateného riadneho úroku navrhovateľovi platiť. Obdobne po tomto termíne, teda po 30. 04. 2004 za obdobie od 31. 05. 2004 až do 31. 05. 2007 odporcovia 1 a 2 neboli povinní navrhovateľovi zaplatiť dohodnutý úrok 19% za poskytnutie úveru. Pokiaľ navrhovateľ sumu 2 640 375,10 Sk započítal na zaplatenie nesplatených úrokov za poskytnutie úveru, ktoré vyčíslil za obdobie od 31. 10. 2003 do 31. 05. 2007, tak postupoval v rozpore so zmluvou a Obchodným zákonníkom, ktorý umožňuje uplatňovať si a účtovať úrok za poskytnutie úveru iba do termínu splatnosti celého úveru, teda iba do termínu, v ktorom je povinný dlžník celý úver vrátane istiny, úrokov, úrokov z omeškania, poplatkov a iných zložiek úveru dohodnutých medzi účastníkmi úverovej zmluvy vrátiť veriteľovi. Suma 2 640 375,10 Sk, ktorá je započítaná na riadny úrok za obdobie od 31. 05. 2004 do 31. 05. 2007, nemala byť započítaná na úhradu tohto riadneho úroku a mala byť započítaná na iné zložky nesplateného úveru, či už istinu, úroky z omeškania, poplatky alebo iné zložky, na ktoré aj po 16. 09. 2003 vzniklo navrhovateľovi voči odporcom právo. Navrhovateľ tiež nebol oprávnený za obdobie od 31. 10. 2003

do 30. 04. 2004 účtovať odporcom úrok tak, ako je uvedené v špecifikácii na č. l. 113 spisu, kde za uvedené obdobie celkovo zaplatil odporca na riadnych úrokoch teda 19% úroku za poskytnutie úveru sumu 356 307,60 Sk. Súčtom sumy 356 307,60 Sk a sumy 2 996 682,70 Sk je suma 2 996 682,70 Sk, ktorá bola neoprávnene navrhovateľom započítaná za nesplatené riadne úroky za poskytnutie úveru, nakoľko navrhovateľ na úhradu týchto úrokov od 17. 09. 2003 do 31. 05. 2007 nemal nárok.

V prípade sumy 195 330,90 Sk, ktorú navrhovateľ v tabuľke na č. l. 114 spisu deklaruje ako zaplatený úrok z omeškania, teda sankčný úrok, súd prvého stupňa uviedol, že podľa predmetnej špecifikácie tabuľky je v kolónke „vypočítaný sankčný úrok“ a „uhradený sankčný úrok“ uvedené nasledovné: za obdobie od 01. 01. 1999 do 30. 12. 1999 je uvedený vypočítaný sankčný úrok 22% vo výške 26 041,70 Sk. V kolónke „uhradený sankčný úrok“ nie je uvedené nič, preto súd vychádzal zo skutočnosti, že tento úrok za toto obdobie nebol zaplatený. Následne za obdobie od 31. 12. 1999 do 30. 04. 2004 sú v kolónke „vypočítaný sankčný úrok“ a v kolónke „uhradený sankčný úrok“ uvedené rovnaké sumy, to znamená za toto obdobie vypočítaný sankčný úrok bol aj zaplatený. Podľa špecifikácie na č. l. 113 a 114 spisu za obdobie od 31. 05. 2004 do 24. 01. 2006 je preukázané v predmetnej tabuľke, že vypočítaný sankčný úrok bol aj vo vypočítanej a účtovanej sume zaplatený a je vykázaný ako zaplatený. Zo špecifikácie na č. l. 114 spisu súd prvého stupňa ďalej zistil, že za obdobie od 31. 01. 2006 do 31. 05. 2007 navrhovateľ v tabuľke vykázal 20% sankčný úrok, ktorý je vyčíslený v kolónke „vypočítaný sankčný úrok“, ktorý však nebol vôbec uhradený, čo je zrejmé z kolónky „uhradený sankčný úrok“ a je tam uvedená 0. Ďalej je tam údaj o tom, že bola poskytnutá na zaplatenie sankčného úroku suma 195 330,90 Sk. Súd poukázal, že súčet vyčísleného sankčného úroku za obdobie od 31. 01. 2006 do 31. 05. 2007 predstavuje v súčte sumu 87 543,80 Sk. Pokiaľ navrhovateľ uviedol, že účtoval na zaplatenie úrokov z omeškania sumu 195 330,60 Sk, tak nepostupoval správne z dôvodu, že v tejto sume 195 330,90 Sk mohla byť uhradená len dlžná suma sankčného úroku od 31. 01. 2006 do 31. 05. 2007 v sume 87 745,40 Sk a vykázaný nezaplatený sankčný úrok za obdobie od 01. 01. 1999 do 30. 12. 1999, č. l. 111 spisu, v sume 26 041,70 Sk, teda celkovo v sume 113 585,50 Sk, čo znamená, že pokiaľ odporca 1 titulom nesplateného sankčného úroku poskytol sumu 195 330,90 Sk, poskytol viac na zaplatenie sankčných úrokov, ako boli sankčné úroky vypočítané od 31. 01. 2006 do 31. 05. 2007 a za obdobie celého roku 1999, čo predstavuje rozdiel medzi sumou 195 330,90 Sk a 113 585,50 Sk, a to je suma 81 745,40 Sk, o ktorú bolo

uhradených viac. Súd ďalej uviedol, že aj v prípade takejto úhrady treba vychádzať zo skutočnosti, že tým, že suma 2 996 682,70 Sk bola poskytnutá na zaplatenie úroku za poskytnutie úveru od 17.9.2003 tak, ako to špecifikoval navrhovateľ v tabuľke na č. l. 111 až 114 spisu, došlo k úhrade tejto časti vyčísleného úveru neoprávnene zo strany navrhovateľa z poskytnutých prostriedkov z výťažku predaja založených nehnuteľností odporcu 1 a v dôsledku tejto skutočnosti práve suma 2 996 682,70 Sk, ktorá bola poskytnutá v roku 2007 a je vykázaná ako príjem po 31. 05. 2007 na dlh, ktorý k tomuto dňu existoval a ktorý existoval len vo výške jednak nesplatenej istiny 2 626 033,30 Sk tak, ako túto nesplatenú istinu vykazuje navrhovateľ na č. l. 114 spisu v spodnej časti tabuľky. Ďalej mala byť poskytnutá na zaplatenie úroku z omeškania vo výške 26 041,70 Sk, teda úroku, ktorý je vyčíslený ako sankčný úrok za obdobie od 01. 01. 1999 do 30. 12. 1999 na úhradu poplatku vo výške 100,- Sk, ktoré však ani v žalobnom návrhu navrhovateľ nešpecifikoval a nie je zrejmé, za ktoré konkrétne poplatkové úkony, podľa akého platného sadzovníka je takto účtovaný poplatok. Z tohto dôvodu podľa názoru súdu prvého stupňa suma 2 996 682,70 Sk, ktorá je vyššie špecifikovaná v odôvodnení tohto rozhodnutia, mala byť použitá na úhradu úroku z omeškania 26 041,70 Sk, špecifikovaného na č. l. 111 spisu ako sankčného úroku od 01. 01. 1999 do 30. 12. 1999, ďalej mala byť poskytnutá na zaplatenie v prípade preukázania poplatku vo výške 100,- Sk a mala byť poukázaná v zmysle tabuľky na úhradu istiny v sume 2 626 033,30 Sk a poplatku 100,- Sk (zo sumy 2 996 682,70 Sk – (2 626 033,30 Sk + 26 041,70 Sk + 100,- Sk) = 344 507,70 Sk). Súd v tejto súvislosti poukázal, že nie je možné túto platbu ešte poskytnúť na zaplatenie riadneho úroku vo výške 544 062,80 Sk z dôvodu, že v samotnej tabuľke špecifikácie úveru, č. l. 111 spisu, v kolónke „vypočítaný úrok riadny“ za obdobie od 01. 01. 1999 do 30. 12. 1999 je uvedený vypočítaný úrok riadny 19% v sume 544 062,80 Sk a v nasledujúcej kolónke „uhradený riadny úrok“ za obdobie od 01. 01. 1999 do 30. 12. 1999 je uvedená rovnaká suma 544 062,60 Sk, čo znamená, že aj z tejto tabuľky, ktorú predkladal navrhovateľ, je zrejmé, že úrok riadny 19% za poskytnutie úveru za obdobie celého roku 1999 tak, ako bol vypočítaný, bol aj uhradený. Z tohto dôvodu nemá ani oporu konštatácia navrhovateľa v špecifikácii na č. l. 114 spisu, že do celkovej žalovanej čiastky 3 196 237,80 Sk zaradil aj riadny úrok v sume 544 062,60 Sk, čo odporuje aj samotnej špecifikácii žalovaného nároku na č. l. 111 až 114 spisu. Nebol dôvod na uplatňovanie a účtovanie riadneho úroku po 17. 09. 2003, ako si ho uplatňoval a účtoval navrhovateľ za obdobie od 31. 10. 2003 k 31. 05. 2007 a vzhľadom na uvedené nebol dôvod ani na uplatňovanie si sankčného úroku vo výške 20% z vyčísleného nezaplateného riadneho

úroku od 17. 09. 2003 tak, ako si ho v tabuľke od 31. 10. 2003 až do 31. 05. 2007 navrhovateľ uplatňoval. Súd uviedol, že v danom prípade vychádzal z obsahu tabuľky, kde v kolónke „vypočítaný sankčný úrok“ je úrok vypočítaný z nezaplateného ročného úroku, nie je však zrejmé, že by bol vypočítavaný tento sankčný úrok z nezaplatených splátok istiny alebo celkovej istiny.

Vzhľadom na uvedené súd prvého stupňa dospel k záveru, že odporca zaplatil sumu 2 835 706,-- Sk z predaja založených nehnuteľností, čo v konaní mal za preukázané, vyplýva to jednak zo špecifikácie č. 1. 114 spisu a z tvrdení navrhovateľa pred súdom. Suma 2 835 706,-- Sk tak, ako je špecifikovaná, nemohla byť poskytnutá ani na riadny úrok, ani na úrok z omeškania, a z tohto dôvodu mala byť poskytnutá na zaplatenie istiny 2 626 033,30 Sk a nezaplatený úrok z omeškania iba vo výške 26 041,70 Sk + poplatky vo výške 100,-- Sk, teda suma poskytnutá vo výške 2 835 706,-- Sk presahuje sumu, ktorú podľa názoru súdu, boli odporcovia 1 a 2 ako dlžníci a odporcovia 3 a 4 ako ručiteľia povinní zaplatiť (teda súčet sumy 2 626 033,30 Sk + 26 041,70 Sk + 100,-- Sk =) 2 652 174,70 Sk, to znamená, že odporcovia 1 a 2 výtlačkom predaja založených nehnuteľností preplatili nesplatený úver o sumu 183 531,30 Sk.

Preto súd návrh ako nedôvodný zamietol, nakoľko bolo preukázané po podaní návrhu, že odporcovia 1 a 2 poskytli sumu, ktorou zaplatili zostatok nesplateného úveru, ktorý predstavoval nesplatenú istinu, riadne úroky a poplatky tak, ako ich vyššie špecifikoval súd.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie navrhovateľ, nakoľko súd prvého stupňa na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Navrhol napadnutý rozsudok zmeniť a žalobe vyhovieť. Uviedol, že súd prvého stupňa nesprávne vykonal dôkaz - špecifikácia uplatnenej pohľadávky založený na č. 1. 111-114. Z uvedenej špecifikácie nevyplýva skutočnosť, že navrhovateľ si uplatnil riadny úrok po konečnej splatnosti úveru, resp. po vyhlásení splatnosti, v špecifikácii je uvedená položka výpočet riadny úrok a položka výpočet sankčného úroku. Navrhovateľ si po uzavretí úveru na žalovanie uplatňoval 20% úrok z omeškania v súlade s článkom II bod 4 úverovej zmluvy, t. j. sadzba riadneho úroku 19% + 1% od 30. 12. 1999. V špecifikácii je teda uvedený od 30. 12. 1999 v stĺpci výpočet riadny úrok, úrok vo výške 19% a v stĺpci výpočet sankčný úrok, úrok vo výške 1%, teda v úhrne zo špecifikácie vyplýva výpočet 20% úroku

z omeškania od 30. 12. 1999. Navrhovateľ v návrhu na vydanie platobného rozkazu, ako aj naďalej v konaní uplatňoval úrok z omeškania vo výške 20% z istiny a nie riadny úrok.

Odporcovia sa k odvolaniu navrhovateľa nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací prejednal vec v napadnutom rozsahu a z uvedených dôvodov podľa § 212 ods. 1 O. s. p., bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. a dospel k záveru, že odvolanie je opodstatnené.

Navrhovateľ si v konaní uplatnil nárok na vrátenie peňažných prostriedkov spolu s príslušenstvom na základe úverovej zmluvy č. 741115 5 z 15. 12. 1998. V konaní nebolo sporné, že navrhovateľ podľa platnej úverovej zmluvy odporcom 1 a 2 poskytol úver vo výške 3 000 000,-- Sk a že vrátenie poskytnutých peňažných prostriedkov bolo zabezpečené ručením odporcov 3 a 4. Rovnako nebola sporná výška vrátených peňažných prostriedkov. Úlohou odvolacieho konania zostalo posúdiť, kedy nastala splatnosť úveru a určiť čas, dokedy boli dlžníci povinní platiť úrok a odkedy navrhovateľovi vzniklo právo na zaplatenie úroku z omeškania, aká bola výška úrokov za poskytnutý úver a výška úrokov z omeškania.

V súlade s dispozitívnymi ustanoveniami o úverovej zmluve uvedenými v § 497 a nasl. Obchodného zákonníka navrhovateľ a odporca 1, 2 dohodli v článku II zmluvy podmienky splácania úveru. Podľa tohto ustanovenia sa dlžníci zaviazali splácať úver mesačnými splátkami vo výške 80 000,-- Sk spolu s úrokom vo výške 19%. Prvá splátka mala byť realizovaná vo februári roku 1999 a posledná najneskôr do septembra 2003. Podľa čl. II ods. 4 navrhovateľ mal právo žiadať splatenie celého úveru pred dohodnutou lehotou splatnosti naraz, ak je dlžník v omeškani so splatením viac než dvoch splátok alebo jednej splátky po dobu dlhšiu ako tri mesiace. Dlžníci súhlasili, že pri splátkach nesplatených v lehote sa ročný úrok zvyšuje od počiatku omeškania o 3% nad určenú úrokovú sadzbu platnú k tomuto dňu. Súčasne súhlasili, že v prípade vymáhania celého zostatku úveru sa ročný úrok zvyšuje odo dňa zročnosti splátky, ktorá bola dôvodom súdneho vymáhania o 1% nad určenú úrokovú sadzbu platnú k tomuto dňu.

Zo špecifikácie úveru založeného na č. l. 111 až 114 spisu vyplýva, že dlžníci po 16. 06. 1999 prestali splácať úver. V dôsledku tejto skutočnosti, v súlade s ustanoveniami

úverovej zmluvy a § 565 Občianskeho zákonníka, navrhovateľovi vzniklo právo na splatenie celého úveru. Nakoľko dlžníci na list navrhovateľa, v ktorom ich upovedomil o tomto svojom práve, neodpovedali a ani nezačali dlh splácať, navrhovateľ žalobou z 12. 01. 2000 uplatnil celú svoju pohľadávku z úveru v sume 3 196 237,80 Sk spolu s 20% úrokmi od 30. 12. 1999 na súde. Podľa dokladu založeného na č. 1. 6 spisu je zrejmé, že tento nárok sa skladá zo zostatkov nevrátených peňažných prostriedkov, z 19% úroku za dobu od 15. 12. 1998 do 29. 12. 1999 a z 20% (19 + 1) úrokov z omeškania od 30. 12. 1999. V špecifikácii úveru na č. 1. 111 až 114 navrhovateľ uvádza riadny úrok vo výške 19%, aj sankčný úrok vo výške 20%. Z korunových vyjadrení týchto sadzieb je možné usúdiť, že pri sankčnom úroku je finančne vyjadrený rozdiel medzi 20% a 19 %, t. j. výpočet zahŕňa sumu 1% z istiny.

S poukazom na znenie úverovej zmluvy, súd prvého stupňa nesprávne posúdil vznik práva navrhovateľa na splatenie celého úveru a s omeškaním dlžníkov spojil iné právne účinky, ako upravuje dohoda uvedená v úverovej zmluve. Z uvedeného dôvodu nie je správny záver súdu prvého stupňa ohľadne výšky splatenej pohľadávky, v ktorom smere bude potrebné doplniť dokazovanie a vo veci nanovo rozhodnúť. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O. s. p. zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. V novom rozhodnutí o veci súd prvého stupňa rozhodne tiež o náhrade trov odvolacieho konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 4. februára 2009

JUDr. Beata Miničová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Hana Segečová